

Imrich Béreš

„Čo bezpodmienečne potrebujeme ako ľudia, ako občania SR, EÚ a sveta pred tretím desaťročím XXI. storočia?“

Vážené dámy a páni,

tento rok si pripomíname 25-te výročie vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Niet žiadnych pochýb, že za štvrtstoročie sa zmenilo mnohé. Pôvodne som v tomto príhovore chcel hovoriť o niečom úplne inom. Situácia sa však zmenila a zmenila sa do istej miery aj naša krajina. V 89-tom štrngali ľudia na uliciach, dnes štrngali opäť. Čo je iné? Za 25 rokov sme sa posunuli ekonomicky, hospodársky, niektorí aj ľudsky. Vo vysokej politike však zostali isté stereotypy, ktorých sa nevieme zbaviť. Politika odtrhnutá od občanov, neustále obviňovanie, invektívy, jednoducho to, čo by v demokratickej a modernej krajine nemalo byť súčasťou politického diania.

Som občanom Slovenskej republiky, som hrdý na našu kultúru, na naše tradície, na naše hospodárstvo. Som hrdý na všetkých slušných ľudí, ktorí chcú našu krajinu posunúť dopredu. Z médií a z úst politikov však často počujeme samé negatíva. Politika sa stala iba útočením a je plná invektív a urážok. V ostatných troch týždňoch, po smrti dvoch mladých ľudí, sa tento negatívny trend iba umocnil. Sme svedkami toho, že republika sa rozkráda, na nič prospešné nie sú peniaze. Investuje sa tam, kde to v mnohých prípadoch vôbec nie je treba. Ak sa snažíme o demokratický a právny štát, treba jednoznačne povedať, že existujú zákony, ktorými sa ako občania musíme riadiť a politici musia ísť vzorom. Vyzývam, aby sa zákony rešpektovali a politika nebola len pôdou pre ataky.

Mrzí ma, že rozumní a slušní ľudia nechcú ísť do politiky. Ich apatia voči nej narastá do obludných rozmerov. Dôvod je jasný. Nechcú pošpiniť svoje meno. Nie preto, že by na nich niekto niekedy niečo vytiahol, ale preto, že už samotná politika je, nebojím sa povedať, vnímaná iba v amorálnych a negatívnych konotáciách. Snívanie o príchode akéhosi politického spasiteľa však potrebujeme vymeniť za reálny obsah. Aby pracovať pre verejnú a štátnu správu nebolo hanbou, ale kariérou výzvou. Aby sme neprichádzali o talentované mladé „mozgy“, ktoré sa síce bez Slovenska zaobídu, no my bez nich zakrpatieme. Úloha politiky a politikov nespočíva v tom, čo sme videli v ostatných troch týždňoch. Je kdesi inde. Primárne v starostlivosti o občanov. Rozumní ľudia sú doma a politika ich neláka. Slúžiacim politikom to vyhovuje, pretože nemajú žiadnu konkurenciu. Ale pokiaľ štát nebudú viesť slušné a morálne osobnosti, budeme stále prešľapovať na jednom mieste. Vývoj udalostí z ostatných dní ukázal všetky mraky, ktoré sa už dlho sťahovali nad našou krajinou. Želám si, aby opäť zasvietilo slnko. Veď napokon, máme Ústavu Slovenskej republiky, ktorá ustanovuje a zaručuje všetky procesy, ktoré by mali nasledovať. To, čo sa pokazilo v politike sa dá len v politike napraviť.

A teraz možno na chvíľu k tomu, o čom som chcel hovoriť pôvodne. A so všetkým, čo som už povedal, to veľmi súvisí. Takmer v každej situácii dochádza k rovnakému záveru: Alfa a omega našich životov, teda akási základná premisa, od ktorej sa odvíja všetko ostatné, zostáva nemenná. Možno sa ju nenaučíme z kníh či literatúry, no práve túto vlastnosť hľadáme, ba priam objavujeme po celý život. Hovorím o pokore. Práve pokora už mnohokrát rozhodovala o budúcnosti celých civilizácií. Som presvedčený, že rovnako sa stane „rozhodcom“ v mnohých otázkach, ktoré dnes trápia našu spoločnosť. Nemala by preto podľa môjho názoru získať nálepku nudného klišé. Pokora v mojom vnímaní definuje sebavedomú osobnosť. Možno si teraz poviete, že pokora a sebavedomie nejdú veľmi dohromady, respektíve, že ide dokonca o protirečivé slová. Zdanie

neraz klame a inak tomu nie je ani v tomto prípade. Sebavedomiu zvykneme nespravodlivo prisudzovať negatívny významový náboj. V skutočnosti pritom v „zdravej“ podobe len vystihuje človeka uvedomujúceho si, aký je naozaj. S kladnými vlastnosťami aj chybami. A tie chyby si treba čestne priznať. Nezaškodí to ani politikom.

Pokorou a sebavedomím sa riadim aj vo vlastnom živote. A ich prepojenie mi vždy pomohlo nastaviť si správne ciele, ale čo je dôležitejšie, aj ich efektívne dosiahnuť. Už odmalička mi rodičia kládli na srdce, že v živote sa netreba pozeráť len na seba, ale aj okolo seba. Na to, aby sme však mohli pomôcť aj iným, potrebujeme pokoru a zároveň sebavedomie, aby sme niečo dosiahli a z nášho úspechu mohli niečo odovzdať ďalším.

Túto základnú premisu však nepotrebuje iba Slovenská republika, ale pred tretím desaťročím 21. storočia ju potrebuje aj Európska únia. Sme jej súčasťou už 14 rokov. Chceli sme to a snažili sme sa o to niekoľko rokov. Každé zoskupenie má svoje pravidlá. Každá inštitúcia má princípy svojho fungovania. A ak sme jej súčasťou, musíme tieto pravidlá rešpektovať a dodržiavať. Myslím si, že za ostatné obdobie sme jasne aktívne ukázali proeurópsky smer a zdieľam názor, že ak chceme, aby nám bolo na Slovensku lepšie, musíme sa usilovať byť v jadre európskych krajín. Európska únia má svoje pozitívne stránky. Bez jej pomoci by sa ani na Slovensku nezrealizovalo množstvo úspešných projektov. Má však aj svoje záporné špecifiká. Za všetky je hádam najvypuklejšia byrokracia. Vidíme ju vo všetkých oblastiach nášho života. Smernice sú často nekorešpondujúce s našimi očakávaniami, resp. svetonázorom, ale napriek tomu ich musíme prijať. Európska únia, ale i národní politici pôsobiaci v jej štruktúrach by mali aktívne prichádzať s iniciatívou na zmeny. Aby sa z euroštruktúr nestal masový kolos živiaci tisíce úradníkov, ale aby prinášal to, čo bolo od počiatku jeho zámerom – prospech a pozitíva pre všetkých Európanov.

A čo bezpodmienečne potrebuje svet? Výzvy, výzvy a ešte raz výzvy sú jeho prirodzenou súčasťou. Klopú na dvere a ak ich chceme naplniť, nezostáva nám nič iné, iba sa do veľkej miery prispôsobovať globalizačným trendom. Okrem národných tém, ktoré musí riešiť každý štát individuálne, sa dostávajú aj k témam, ktoré musíme riešiť spolu. Integrácia priniesla prepojenie národných a medzinárodných otázok a dnes sa deliaca čiara v mnohých z nich takpovediac vymazáva. Naša ekonomika je prepojená s európskou, respektíve globálnou. Sme súčasťou globálnej ekonomiky a tak sa aj musíme správať. A k tomu všetkému potrebujeme jeden základný pilier. Nechcem citovať kráľovné krásy, alebo ak chcete miss-ky, ale tým pilierom je dnes jednoznačne mier. Bohužiaľ z úst svetových lídrov dnes často počujeme mocenské ambície o ovládnutie sveta. Za seba hovorím, že sú nebezpečné. Nechceme sa predsa vrátiť do obdobia, kedy budú rinčať zbrane, mlčať múzy a ľudia viac plakať.

Dámy a páni, zo všetkého, čo som Vám v uplynulých minútach odovzdal, jednoznačne vyplýva, že bez pokory a zodpovednosti nebude Slovensko lepšie. Želám Vám aj sebe, aby to pochopili všetci, ktorých sa to týka. Ďakujem za pozornosť.